קמרה אובסקורה
לימודי צילום

בקיץ 83
■ סמסטר קיץ למתחילים ולתלמידי סמסטר שני.
■ סדנאות צילום עם צלמים מחו"ל ומהארץ.
■ סדנאות להדפסה בצבע ובגוונאים טכניים נוספים.
■ קורסי קיץ לנוער
■ השתלמות בצילום וידאו

החלה ההרשמה לשנה"ל 1983/4

תל-אביב, אלנבי 57
(03) 298191, 298291
ירושלים, בצלאל 6
(02) 223573, 233502
חיפה, הנביאים 13
(04) 662773

שמחים להזמינכם לביתנו החדש בתל-אביב רח' אלנבי 57 פנת רח' ברנר טל. (03) 298191, 298291

ההרשמה בימים אלה

לארצות־הברית למשפחה ישראלית

דרושה בחורה

להחזקת בית וטיפול בילדים
לאחר שירות צבאי
להתקשר לטל' 03-753947

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. | ויזה | ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מכתבים

(המשך מעמוד 23)

יש לי טענה נוספת. מרוע נוהגים העיתונים לכנות כל חרש "חרש־אילם"? האמנם אין הם מבינים שלא כל חרש הוא אילם? האם לא די בכך שהוא חרש?

שמואל גבזה, תל־אביב

● ● ●

מבטיח ומקיים?

כל מה שבנין הבטיח הוא גם קיים. אולי יבטיח עוד משהו?

במערכת הבחירות של הליכוד היתה סיסמה מרכזית: "בגין בשילטון — שלום וביטחון". ואמנם, שילטון הליכוד השיג ל־505 מאזרחי ישראל שלום וביטחון מוחלטים, ושום דבר לא יטרידם במקום שבו הם נמצאים היום.

לתושבי השטחים הכבושים הבטיח מנחם בגין "אוטונומיה מלאה" שתאפשר להם לנהל את ענייניהם לבד ללא הפרעה. ואכן, הבטחה זו הוגשמה במלואה על־ידי פיטורי כל ראשי העיריות העיקריות בשטחים ויהולן על־ידי קצינים ישראליים.

כמו כן הבטיח בגין לתושבים כי רכושם לא ייפגע, ואכן הדבר הוגשם על־ידי הכרזת חלק גדול מאדמותיהם כאדמות מדינה לצורך התנחלות, ועל־ידי הפקעת בניינים ואדמות במרכז חברון והעברתם למתנחלי קריית־ארבע.

לא נותר אלא לקוות, כי מנחם בגין יבטיח להמשיך לנצח את שילטונו ויקיים גם הבטחה זאת, בדיוק באותה צורה שקיים את הבטחותיו הקודמות.

דליה בקר, תל־אביב

● ● ●

איפה החוק?

הקורא מבקש הוכחות.

מר שלמה פרנקל מוסר לקוראי השבועון (העולם הזה 2392) — במאמר פרי עטו הנוגע בעניינה של כלל ברכישת החברה לישראל — על דבר קיומם בישראל של שלושה חוקים מיוחדים, אשר נועדו להבטיח "הנחות מס" ו"הקלות רבות" לגופים מוגדרים.

שלושה המה, לדבריו, הנהנים מאותם חוקים — שני הגורמים הפרוטקציונרים (ומשום כך אף מוכתר המאמר בכותרת "מילחמת הפרוטקציונרים"), הנאבקים על רכישת השליטה בחברה לישראל, כמו גם החברה לישראל גופא.

כותב שורות אלה מודע לקיומם של חוק החברה לישראל בע"מ, תשכ"ט – 1969 ולחוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 17) תשל"ח–1978 (הקרוי "חוק אייזנברג"), אך חרף העובדה שכתבכם אף ידע לציין מועד חקיקתו ("בתחילת שנות השישים") של "חוק כלל", לא הצליח החתום מטה לאתר כל חוק מיוחד לטובת כלל.

שמא יואיל כבוד העורך להודיע מפי מר פרנקל היכן עלי ספר החוקים של המדינה מצוי אותו חוק מיוחד. אם לאו — אודה אם יאות כבוד העורך לפרסם מיכתב זה (במקום בולט דוגמת ההבלטה שלה זכה מאמרו של מר פרנקל) ובתוספת הכחשה מתאימה.

עורך־דין א' זוסמן,

מזכיר קבוצת חברות כלל, ת"א

● הכתבה של פרנקל – ראה גלופה

שלמה פרנקל מעיר: **למרבית היווצרות קרטלים – דהיינו התקשרות בין חברות ומיפעלים כדי לקבוע מדיניות מוסכמת בתחומי הייצור, השיווק, ובמיוחד המחירים. אך למעשה, כמאמר העם "כשמו לא כן הוא," ולמעשה הוא מאפשר יצירת קרטלים מסוג זה בדיוק בחברות־ענק, שכולן שייכות לשיכבת הפרוטקציונרים הדקה של המיסמך.**

סעיף מיוחד בחוק קובע שהוא־אינו חל על חברות שהן בבעלות אחת, דהיינו בין חברת־אם אחת ובין חברת־בת אחת. ואכן, הפרופסור יאיר אהרוני בסיפרו מיבנה והתנהגות במשק הישראלי **מזכיר את הקרטלים העיקריים הפועלים על פי חוק זה, ובמקום הראשון הוא מעמיד את הקרטל של קונצרן כלל. כך כותב אהרוני (עמוד 334 בסיפרו):**

"קרטל מטווית הכותנה המאוגד כחברה בשם כלל־טקס, ש־50% ממניותיה בידי כלל ו־50% ממניותיה בידי כתריסר מטווית הכותנה בארץ. הקרטל קונה מהמטווית את כל תוצרתן במחיר קבוע ואחיד, בעזרת מימון של כלל, ומוכר את החוטים לשוק במחירים אחידים ובתנאי תשלום קבועים. יעילותו של הקרטל הוכחה בתקופות של שפל בשוק, כאשר הוא פטר את המטווית מהדאגה לעודפי תוצרתן."

הצער, לא תהיה שום הכחשה מתאימה. אבקש להפנות את הד"ר א' זוסמן אל חוק הקרטלים, או בשמו העברי "חוק ההסדרים הכובלים," אשר התקבל בשנת 1959 ותוקן על־פי צרכיו של קונצרן כלל בשנת 1963. אמת הדבר, שחוק זה יכול לשמש גם קונצרנים ענקיים אחרים במדינת ישראל – אך כמה יש כאלה, נוסף על כלל! חוק זה, לכאורה בא למנוע

אם הד"ר זוסמן אינו מסתפק בכך, הנה לפניו חוק נוסף: בשנת 1962, בדיוק כאשר נוסד קונצרן כלל, נוספה חגבלה לחוק הריבית, כאשר למוסדות כספיים ניתנה אפשרות להנפיק איגרות חוב צמודות ולתת מילוות לא צמודים מן הכספים שגוייסו. הסדר זה צריך את אישור הממשלה לשאת בהפרשים שיווצרו בהכרח, בגלל התהליך האינפלציוני.

והנה, ראה זה פלא, מופיע שוב, בסיפרו של אהרוני (עמוד 296) הקטע הבא:

"כלל – כמוה כמוסדות פיננסיים של קבוצות בעלות אחרות – קיבלה אישורים מממשלת ישראל להנפיק מיספר ניכר של סדרות של איגרות־חוב בארץ ובחו"ל. אחת האמיסיות (הנפקות) הללו (מס' 6) נועדה לתת הלוואות צמודות למדד בסך 10 מיליון ל"י. לפי רישומי כלל ניתנה מתוך האמיסיה הלוואה לחברה המרכזית בסך 5 מיליון ל"י, ללא הצמדה."

הסבר קצר למשמעות התרגיל הזה: כלל הנפיקה איגרות חוב צמודות למדד, שעליה להחזיר את תמורתן לציבור אחרי זמן קצוב בתוספת הצמדה מלאה וריבית. אך לחברת־בת של כלל, שמוזגה בה למעשה – היא החברה המרכזית – העניקה כלל מחצית מן הסכום שגוייס מהציבור ללא הצמדה. פירוש הדבר: מתנה של אחוזים רבים. ומי ישלם את מחיר המתנה שניתנה לבעלי החברה המרכזית? ממשלת ישראל, דהיינו – משלם המיסים.

הכתבה על הפרוטקציונרים
לא הצליח לאתר